

Am luat notă de declarația comună făcută astăzi cu privire la lupta împotriva corupției în România. Doresc, de la bun început, să subliniez că lupta împotriva corupției este una dintre prioritățile Guvernului pe care îl conduc și sunt în totalitate de acord cu evaluarea dumneavoastră privind raportul Comisiei de Cooperare și Verificare care reprezintă și pentru Uniunea Europeană și pentru noi o temă de maxim interes.

Prin Delegația noastră permanentă vă voi transmite și textele legislative adoptate de Guvern privind amendarea Codului Penal și proiectul de lege cu privire la grațiere. De la bun început, doresc să precizez că, în realitate, este vorba despre două lucruri diferite: primul pachet, compus din cele două legi care vor fi trimise de Guvern Parlamentului și care vor urma procesul legislativ obișnuit. Ambele proiecte normative au ca obiectiv punerea în acord a legislației române cu prevederile Directivei 334/ 2016 a Parlamentului European și a Consiliului privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi reprezentat la procesele penale.

În ceea ce privește tematica grațierii, vă informez că există deja o procedură în cadrul CEDO care se referă la o decizie pilot privind supraaglomerarea din închisorile române și condițiile precare de detenție, situație care poate conduce la o penalizare semnificativă a României (cca 80 milioane EUR pe an – conform calculelor estimative întocmite de ministrul de justiție din fostul guvern).

Subliniez faptul că ambele proiecte legislative vor intra în procedură de dezbatere parlamentară obișnuită, asigurând astfel parcurgerea integrală a tuturor etapelor prevăzute de Constituția României.

Cel de-al treilea act normativ se referă la adoptarea Ordonanței de Urgență pentru modificarea și completarea Codului Penal și a Codului de procedură penală. Alegerea procedurii de adoptare a unei Ordonanțe de Urgență a Guvernului decurge din Constituția României care prevede în articolul 147 alin (1) că „Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile

Constituției și pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

Prin decizia Curții Constituționale nr. 405/ 2016, s-a constatat că dispozițiile art. 246 din Codul Penal din 1969 sunt constituționale pentru infracțiunea de abuz în serviciu, numai în cazul în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din conținutul acestei legi se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”. De asemenea, Curtea a constatat că, în prezent, orice acțiune sau inacțiune a persoanei care se circumscrie calităților cerute subiectului activ, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, poate intra în sfera normei de incriminare. Această constatare a determinat Curtea să aibă rezerve în a aprecia că aceasta a fost voința legiuitorului când a incriminat fapta de abuz în serviciu. Totodată, Curtea a constatat că fapte care potrivit reglementării actuale se pot circumscrie săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale.

În ceea ce privește valoarea plafonului, precizez că acesta a fost introdus la recomandarea Curții Constituționale, care a constatat că legiuitorul nu a reglementat un prag valoric al pagubei, și nici o anumită intensitate a vătămării, ceea ce determină instanța de contencios constituțional să concluzioneze că, indiferent de valoarea pagubei sau intensitatea vătămării rezultate din comiterea faptei, aceasta din urmă, dacă sunt îndeplinite și celelalte elemente constitutive, poate fi o infracțiune de abuz în serviciu. Stabilirea plafonului de 200.000 lei nu a fost una arbitrară, ci s-a plecat de la prevederile art. 183 Cod Penal care definesc noțiunea de consecințe deosebit de grave ale unei infracțiuni, unde regăsim un quantumul de 2 milioane lei. Am apreciat că pentru existența infracțiunii de abuz în serviciu un quantum de 10 ori mai mic este în acord cu Decizia Curții Constituționale, Comisiei de la Veneția și jurisprudenței CEDO. De menționat că, prin fixarea unui plafon de 200.000 lei, răspunderea nu este înlăturată, ci va continua să fie o răspundere administrativă și disciplinară iar prejudiciul va fi recuperat integral, acest lucru fiind în consonanță inclusiv cu recomandările instituțiilor europene.

După cum cunoașteți, lipsa de coerență dintre o decizie constituțională și prevederile declarate neconstituționale ar putea conduce la vid legislativ, precum și la o interpretare și aplicare neunitară a acestor prevederi.

De asemenea, au fost avute în vedere și recomandările Comisiei de la Veneția din 2013 asupra relației dintre răspunderea ministerială politică și cea penală, potrivit căreia prevederile penale naționale cu privire la "abuzul în serviciu", "abuz de putere" și expresii similare trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate la un nivel înalt, astfel încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă.

Este esențial și faptul că Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, reținând cele expuse în Raportul Comisiei de la Veneția a invitat organismele legislative ale statelor membre ale căror reglementări penale includ încă dispoziții generale referitoare la "abuzul în serviciu" să ia în considerare abrogarea sau reformularea unor astfel de dispoziții, în scopul de a limita domeniul lor de aplicare, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția. De menționat că abuzul în serviciu nu a fost eliminat din legislație, ci s-a vizat înlocuirea sintagmei „îndeplinește în mod defectuos” din art. 246 din Codul Penal din 1969 și ale art. 297 alin 1 din noul Cod Penal prin sintagma „îndeplinește prin încălcarea legii”, în conformitate cu deciziile obligatorii ale Curții Constituționale.

Acestea sunt principalele elemente care au determinat necesitatea unei Ordonanțe de Urgență care va fi transmisă Parlamentului pentru dezbatere, aprobare, modificare sau respingere.

Așteptăm cu interes părerea dumneavoastră asupra textelor, iar ministrul justiției vă va sta la dispoziție pentru obținerea tuturor clarificărilor necesare, inclusiv printr-o eventuală deplasare la Bruxelles. De asemenea, ministrul afacerilor externe, care va fi la Bruxelles cu prilejul Consiliului Afaceri Externe, va fi onorat să aibă o discuție cu dumneavoastră pe această temă, dacă programul dumneavoastră permite.

În încheiere, doresc să vă asigur de deschiderea mea de a continua dialogul cu dumneavoastră, inclusiv la Bruxelles, și reiterez angajamentul ferm al tuturor instituțiilor și factorilor decizionali din România privind continuarea luptei împotriva corupției. În aceste eforturi contăm pe sprijinul și susținerea Comisiei Europene, dar și pe o evaluare echilibrată și corectă din partea acesteia, care să țină cont de cadrul constituțional național și de substanța concretă a prevederilor legislative, nu doar de reacțiile din spațiul public și mediatic.